

Meddelande till aktörer inom
kommunsektorn 23.1.2018

Information om skyldigheten för aktörer inom kommunsektorn att öppna gränssnitt

Lagen om transportservice förpliktar alla trafikaktörer att dela information om sina tjänster till branschens övriga aktörer.

Lagen om transportservice har också medfört nya skyldigheter för kommunsektorn. Skyldigheten att öppna gränssnitt trädde i kraft den 1 januari 2018 även om merparten av innehållet i lagen om transportservice träder i kraft först den 1 juli 2018.

Det finns två skyldigheter i fråga om att öppna gränssnitt som gäller kommunsektorn: den ena gäller väsentlig information och gäller alla som tillhandahåller mobilitetstjänster inom persontrafik, medan den andra endast gäller aktörer som har ett biljett- och avgiftssystem. Informationen ska delas via ett gränssnitt. Via gränssnittet kan information förmedlas mellan två system.

Skyldigheterna gäller i stor utsträckning olika aktörer inom persontrafiken och inom kommunsektorn de gäller all öppen persontrafik som ordnas av kommunen. Om det till exempel ordnas skolskjuts för skoleleverna i kommunen som också kan användas av andra, är detta öppen trafik och informationen om den ska också vara öppen. Om det är fråga om en tjänst som endast är avsedd för vissa skolelever och andra inte kan åka med, är det en stängd tjänst och informationen om den behöver inte delas. Skyldigheten att öppna gränssnitt påverkas inte av med vilka fordon transporten sker eller av den typ av avtal som ingåtts om transporttjänsten.

Den öppna informationen kommer bland annat att användas för mer omfattande ruttguider och trafik tjänster. Att dela information är således ett bra sätt att berätta om sina tjänster och eventuellt få fler användare.

Väsentlig information

Den första skyldigheten gäller så kallad väsentlig information som inkluderar bland annat information om rutter, hållplatser, tidtabeller, priser samt tillgången på tjänsten och tjänstens tillgänglighet. All information är inte väsentlig för varje tjänst, utan tjänstens natur avgör innehållet i den väsentliga informationen. Mer information om skyldigheten att tillhandahålla väsentlig information finns i statsrådets förordning om väsentlig information om mobilitetstjänster (643/2017).

Den som tillhandahåller en mobilitetstjänst ansvarar för att skyldigheten uppfylls. I den trafik som har konkurrensutsatts ska man redan i konkurrensutsättningen bestämma vem som ansvarar för att väsentlig information delas och ansvarig part ska nämnas i trafikeringsavtalet. Utgångspunkten när det gäller den tidtabellsbundna trafiken är att den som beslutar om tidtabellerna också ansvarar för att den nödvändiga informationen delas. Till exempel om kommunen konkurrensutsätter busstrafiken, ska i regel också kommunen ansvara för att informationen delas. Ansvaret innebär inte att kommunen behöver göra det själv, huvudsaken är att kommunen ser till att informationen delas.

Delning av information i praktiken

Det finns tre olika alternativ för att öppna informationen i ovan nämnda gränssnitt och kommunen kan välja det alternativ som passar den bäst:

- Skapa ett eget gränssnitt för väsentlig information.
- Avtala med till exempel transporttjänsten om att de ansvarar för att dela informationen eller samarbeta med någon annan aktör.
- Dra nytta av Trafikverkets NAP-tjänst för att öppna gränssnitt.

Oavsett hur informationen delas ska alla föra in informationen i Trafikverkets tjänstekatalog NAP och hålla den uppdaterad. Syftet är att alla gränssnitt samlas i katalogen där de enkelt kan hittas från ett och samma ställe. Via NAP-katalogen övervakas också att informationen delas.

Att öppna ett försäljningsgränssnitt för biljett- och avgiftssystemet

Den andra skyldigheten gäller persontrafikens väg- och järnvägsaktörer som använder ett biljett- och avgiftssystem. De ska öppna ett försäljningsgränssnitt för engångsbiljett med normalpris. Undantag utgör enbart de transporttjänster som sköter annan än behörig myndighets trafik och om det inte är ändamålsenligt eller skäligt att genomföra detta ur teknisk synpunkt. Om det i er kommun används ett elektroniskt biljett- och avgiftssystem är det skäl att avtala med systemleverantören om att öppna gränssnittet.

För att använda biljett- och avgiftssystemens gränssnitt krävs alltid ett avtal mellan gränssnittets delare och användare. I avtalet ska man komma överens om bland annat ansvarsfrågor, informationssäkerhet och datasekretess. En aktör kan ansluta användningsvillkor till information som erbjuds via gränssnitt.

De uppförandekoder som upprättats inom Lippu-projektet som Kommunikationsverket ansvarar för innehåller mer information om de frågor som ska avtalas. Projektet har också skapat ett exempel på ett gränssnitt som finns på LIPPU-projektets webbplats. Information om biljett- och avgiftsgränssnittet ska också sparas i NAP-tjänstekatalogen. Information om övriga ändringar i anslutning till lagstiftningen som träder i kraft den 1 juli 2018 meddelas under våren 2018. Informationen uppdateras ständigt på Trafis och Trafikverkets webbplatser, adresser nedan.

Instruktioner om hur man uppdaterar NAP-katalogen finns under kontaktuppgifterna.

Mer information:

Om att dela information om mobilitetstjänster (andra frågor än om den Nationella katalogen för mobilitetstjänster, NAP). [Liikkumispalvelun tiedot avoimeksi 1.1.2018](#)
e-post: liikkumispalveluidentiedot@trafi.fi tfn:
029 534 5050

Mer information om tjänstekatalogen NAP:
www.liikennevirasto.fi/nap,
e-post: joukkoliikenne@liikennevirasto.fi
tfn: 029 534 3434

Lippu-projektet
www.viestintavirasto.fi/lippu
e-post: lippu@ficora.fi

Hur man sparar linjetrafik som är öppen för alla i NAP:

Kontrollera först om de trafikuppgifter om rutter och tidtabeller som ska meddelas till NAP finns i digital form i till exempel kommunens eller trafikidkarens elektroniska, maskinläsbara gränssnitt.

1. **Om så inte är fallet, kan information om rutter och tidtabeller digitaliseras med hjälp av Trafikverkets RAE-verktyg** (Rutt- och tidtabellsediteringsverktyg). Obs! Det är obligatoriskt att meddela information om rutter och tidtabeller till NAP i ett maskinläsbart gränssnitt!
 - För att använda RAE-verktyget behövs **inloggningsuppgifter till Trafikverkets Extranet**. Mer information om RAE-verktyget och inloggningsuppgifter finns på adressen: www.liikennevirasto.fi/rae. En bruksanvisning finns på [denna länk](#) samt på Trafikverkets RAE-webbplats.
 - När rutter och tidtabeller har digitaliserats med RAE-verktyget, skapar verktyget nästa dag **en maskinläsbar webbadress till fliken "Tietojen vienti"** (Exportera information). Spara denna adress.
2. **Gå till www.finap.fi och registrera dig i tjänsten.** Efter inloggningen finns en länk till bruksanvisningen uppe till höger på NAP-sidan eller [här](#).
3. **Skapa en ny tjänsteproducent i NAP.** (t.ex. Sastamala stad eller Hausjärvi kommun)
4. **Lägg till en ny tjänst i NAP och välj som typ av mobilitetstjänst "Tidtabellsbunden linjetrafik".**
5. **Fyll i den information som efterfrågas i blanketten som öppnas och följ anvisningarna.**
6. **Om du har egna eller en samarbetspartners maskinläsbara gränssnitt, fyll i dem i punkten "Externa gränssnitt".**
 - Ange på denna punkt i NAP-blanketten antingen webbadressen du fått från RAE-verktyget eller webbadressen till exempelvis kommunens eller trafikidkarens maskinläsbara gränssnitt. **(Obs! Det räcker inte med en webbplats i människoläsbart format!)**
 - Ge gränssnittet ett lämpligt namn t.ex. "information om rutter och tidtabeller".
 - Fyll även i uppgifter om gränssnittets format samt om licens/användarvillkor. (Ett gränssnitt som skapats med RAE-verktyget har formatet GTFS och licensen är CC BY 4.0.)
 -
7. **Om du inte har fyllt i något externt gränssnitt, fyll i resten av blanketten. Om de externa gränssnitt som du har lagt till är bristfälliga, fyll även i resten av blanketten.**
8. **Spara till sist informationen du fyllt i och publicera den.** Uppgifter om tjänsten som publicerats kan granskas i tjänstekatalogen. Du kan redigera tjänsten senare via fliken "Egna tjänsteuppgifter".